

Mediation in partnergeweldzaken Europese onderzoeksresultaten & gids

Annemieke Wolthuis
Restorative Justice Nederland
European Forum for Restorative Justice

www.verwey-jonker.nl

www.restorativejustice.nl

Waarom mediation in geval van partnergeweld niet vanzelfsprekend is

- Privéprobleem of overheid
- Gelijkwaardige partijen
- Conflict of misdrijf
- Persoonlijke oplossing of straf
- Herstellen of veiligheid borgen
- Strafbaar incident of proces van jaren

Waarom herstelbemiddeling zinvol is

- Het strafrecht heeft nadelen
- Slachtoffer heeft een stem
- Mogelijkheid tot versterken weerbaarheid
- Open dialoog en ‘healing’
- Pleger neemt verantwoordelijkheid voor geweld
- Verschillende maatregelen mogelijk

Situationeel geweld

- Geweld staat niet op voorgrond
Tevreden over relatie
- Allerlei vormen van geweld
Incidenteel/ chronisch / ernst
- Beide partners (asymmetrisch)
- Verschillende conflictbronnen
Communicatie
Persoonlijke problemen (verslaving,
stressfactoren)
Situationele problemen (werkloos)
- **Geen intergenerationele overdracht**

Intimate terrorism / Coercive control

- Isoleren van familie en vrienden
- Bedreigen, bang maken, ruzies uitlokken
- Vernederen in publiek
- Escalatie van geweld
- **Seksueel geweld**
- Impact op slachtoffer
 - Angst, vluchten naar opvang
 - Depressie, trauma (PTSS)
- **Geweld in jeugd**

Het Europese project

- *Restorative Justice in Cases of Domestic Violence, Best practice examples between increasing mutual understanding and awareness of specific protection needs (JUST/2013/JPEN/AG/5487*
- Deelnemende landen:
Denemarken, Engeland, Finland, Griekenland,
Oostenrijk en Nederland
- Doelstellingen:
 - Relevante kennis vergaren betreffende RJ praktijken
 - Criteria voor het aanbieden van mediation voor sl
 - Standaards ontwikkelen kwaliteit implementatie

Onderzoeksmethoden

1. Document & Literatuurstudie
2. Interviews (6 slachtoffers/6 daders)
3. Focus groepen met professionals
4. Expert meetings met Europese experts (2)
5. Lokale pilots

Producten:

- 2 vergelijkende rapporten
- Handleiding
- Slotcongres Brussel
- Europese samenwerking

Stand van zaken

- Internationale regels

Niet consistent: sommige open, sommige voorzichtig, sommige beperkend (CEDAW, SI Richtlijn 2012, Istanbul Convention)

- Nationale wetgeving

Verschilt, maar in de meeste landen toegestaan

in Spanje verbiedt de wet het expliciet

- Praktijk

Verschilt ook: verwijzers, mediators, rol hulpverlening, voorbereiding, methode, nazorg

Belangrijke uitkomsten: voorbereiding 1

- Verwijzingen door politie, officier van justitie of rechter
- Selectie criteria:
 - overtredingen, geen zwaar strafrechtelijk feit, misdrijf waar minder dan 5 jaar straf op staat
 - Geen eerdere veroordelingen voor HG
 - Geen serieuze psychiatrische problemen
 - Geen situaties van stalking, de schuld bij het slachtoffer leggen, coercive control
 - Gebrek aan emotionele stabiliteit van het slachtoffer
- Risico analyse

Vorbereitung 2

- Waarom deelnemen?
 - Slachtoffers willen dat om:
 - over het gebeurde te kunnen praten
 - over hoe de toekomst in te richten
 - zich veilig te voelen
 - prefereren VOM boven strafrechtelijke procedure
 - soms ook vanuit het belang van de kinderen
 - Daders willen voornamelijk hun straf verminderen/verzachten, soms ook aan iets werken

Intensieve voorbereiding in Oostenrijk

- Slachtoffers leren voor henzelf op te komen
- Daders leren strategieën hoe agressie te stoppen

Belangrijkste uitkomsten: VOM

- Positief
 - SI/dader voelden zich gehoord (soms eerste keer)
 - SI voelt zich veilig en empowered
 - Da voelt zich behandeld met respect en zonder vooroordelen, neemt verantwoordelijkheid, leert strategieën om geweld te stoppen
 - Vaak afspraken over toekomstig gedrag, bezoekregeling kinderen
- Negatief (rol mediator)
 - Mediator had geen inzicht in het manipulatieve gedrag
 - Geen aandacht voor het incident (geschiedenis)
 - Geen uitspraak of benoemen van het geweld

Belangrijkste uitkomsten: follow up

- Uitkomsten
 - Afspraken betreffend toekomstig gedrag
 - Financiële compensatie
 - Trainingen gericht op aanpak geweld, alcohol, drugs
 - Verontschuldiging (overtuigend)
 - Afspraken omtrent de kinderen en omgang
 - Open dialoog, respect van gevoelens, gevoel van empowerment
- Follow up
 - Telefonisch of tijdens een gesprek
 - Een gedegen follow up en nazorg ontbreekt

Oostenrijk en Finland: good practices

- Spiegelmodel Oostenrijk, Fins OM/politiemodel
- AU: Neustart 20% HG (1200) /FIN: Nationale Administratieve org 16% (1000 vrijwilligers)
- Voorbereidende bijeenkomst
 - 2 mediators
 - Risico Assessment / re-traumatisatie
- VOM
 - Spiegel / gemengd dubbel methode
 - Support persoon
- Follow up
 - veiligheid checks
- Training RJ & HG / samenwerking justitieketen en andere organisaties (sl hulp)

Uitkomsten interviews

- Hoge tevredenheid deelnemende slachtoffers & daders
- Ze voelen zich veilig
- Voorbereidende meeting van belang
- Vaak aandacht voor de toekomst, minder voor de geschiedenis van het geweld
- Het komt niet altijd tot een overeenkomst
- Veiligheid van of slachtoffers na VOM niet echt een punt
- Behoefte aan meer aandacht voor follow up

Conclusie

- Mediation bruikbaar voor bepaalde types sl & da IPV
 - Potentie aanwezig hun problemen op te lossen
 - Mogelijkheid tot reflectie en toegeven geweld
 - Als de problemen niet te serieus en structureel zijn (coercive control)
- Voorbereiding met face-to-face meeting noodzakelijk, met risk assessment en concrete aanpak betreffende de veiligheid
- VOM: afstand nemen van geweld, open dialoog en gehoord worden
- Empower sl; confronteer en ondersteun da
- Follow up is nodig (multi agency)

Kernbeginselen handleiding

- Mediators dienen kennis te hebben van de complexiteit van geweld in intieme relaties & de verschillende vormen.

Het strafrechtelijke incident dient geplaatst te worden in de historische en sociale context en het risico van secundaire victimisatie wordt meegewogen.

- Een duidelijke normbevestiging dient plaats te vinden door de betrokken mediator(s). Geweld in intieme relaties is een sr feit en de dader is verantwoordelijk voor zijn (of haar) agressieve handelen. Duidelijk benoemen.

- Voorbereiding van de herstelrechtelijke interventie via aparte face-to-face gesprekken van de mediator met sl dader. Essentieel om de behoeften en belangen sl, de risico's van sec victimisatie en veiligheid te kunnen inschatten en wegen.

Ook om het slachtoffer vertrouwen en kracht te geven.

Dader bijstaan in het nemen van verantwoordelijkheid.

Discussie

- Wat is de praktijk in NL en België?
- Is er verlegenheid rond inzet van mediation of bemiddeling in IPV zaken?
- Wat gaat goed? Wat kan beter?
- Denk aan: veiligheid, training en proces
- Proces fasen: het aanbod, de voorbereiding, de uitwisseling, de follow-up
- Kennis van HG centraal
- Het uitwisselen van ervaringen ook

Nederland

- Sinds 2015: Mediation in Strafzaken
- Doorverwijzing via OvJ en rechter
- Ook zaken van huiselijk geweld
- 2018: 1472 aangemelde zaken
- 829 gestart
- Waarvan 83% geslaagd
- Ook mogelijk buiten strafrecht, via Perspectief Herstelbemiddeling: emotioneel herstel
- Nederlandse vertaling Europese Gids & eigen inleiding. Nood aan meer kennis!

Dank!

zie:

<http://www.euforumrj.org/publications/research-reports/>

[en www.verwey-jonker.nl](http://www.verwey-jonker.nl)

voor de rapporten en de gids

Voor vragen:

info@annemiekewolthuis.nl

**SHUT
UP!!**

Verschillende gezichten partnergeweld

- Aard en omvang geweld binnen relaties (FRA)
 - 22% of women victim of IPV (lifetime)
 - 11% of women victim of sexual violence in relationship
 - 23% visit doctor or health center
- Situationeel, als reactie op geweld, intimate terrorism, beide partners dwangmatig. (Johnson)
- Met kinderen of zonder kinderen
- Samenhang kindermishandeling
- Binnen relatie, echtscheidingsperiode, stalking

Welke zaken komen bij politie en OM (Europees INASC onderzoek)

- Lijkt niet ernstig, maar
 - Fysiek geweld met (lichte) verwondingen
 - Wurgpogingen
 - Dreigen met verwonden/doden partner/kinderen
 - Dreigen met wapens (mes)
 - Strafblad
 - Slachtoffer leeft in angst
- Rond 40% beide geweld, maar vrouw vaker in verdediging
- Slachtoffer wil stoppen geweld/ behandeling/ straf die in verhouding staat tot aangedane leed

Doorstroom politie - OM- RM

- Politie: 100.000 HG per jaar
 - Meer dan kwart geweldsdelicten is HG
 - 70% (ex)partnergeweld (15% Kimi)
 - 9000 kinderen getuige geweld
 - Ongeveer 65% geen juridisch vervolg
- OM (12.000)
 - Ruim 10% naar OM
 - 45% (ex)partnergeweld (7% Kimi)
 - 50% afgedaan door OM
 - 2/3 daders strafblad
- Wanneer verwijzing naar mediation?

